Speed Post

सत्यमेव जयते

Government of India
National Commission for Scheduled Tribes

File No. RU-IV/Maha/(MCI)/Tour/2017 Dated: 21.06.2017

To

1. The Chief Secretary,
Government of Maharashtra,
Mantralaya Annexe,
Mumbai -32.

2. The Secretary,
Tribal Welfare Department,
Government of Maharashtra,
Mantralaya Annexe,
Mumbai -32.

Sub: Tour Report of Smt. Maya Chintamn Ivnate, Hon'ble Member, National Commission for Scheduled Tribes (NCST) to Maharashtra State from 07.05.2017 to 17.05.2017.

Sir/Madam,

I am directed to enclose copy of Tour report of Smt. Maya Chintamn Ivnate, Hon'ble Member, NCST to Maharashtra State from 07.05.2017 to 17.05.2017 for necessary action.

It is requested that action taken/to be taken in the matter may be sent to the Commission within 15 days.

Yours faithfully,

DSKumbhare 21/6/2017
(D.S. Kumbhare)
Under Secretary

Copy for information and necessary action to:-

1. The District Collector,
District – Nagpur,
(Maharashtra)

2 The District Collector,
District – Yavatmal,
(Maharashtra)

3892-95
23/6/17

जारी किया
ISSUED

O/C

राष्ट्रीय अनुसूचित जनजाति आयोग

दिनांकः ७ /५ /२०१७ से १४/५ /२०१७ तक महाराष्ट्र में नागपुर का भ्रमण का प्रतिवेदन |

श्रीमती माया इवनाते सदस्य राष्ट्रीय अनुसूचित जनजाति आयोग, भारत सरकार द्वारा दिनांकः ७ /५ /२०१७ से १४ /५/२०१७ तक महाराष्ट्र का प्रवास किया गया | आयोग के मुख्यालय से बेतार संदेश संख्या SA/NCST/TOUR/0४ दिनांकः ७ /५/२०१७ के द्वारा महाराष्ट्र के सचिव जनजाति महाराष्ट्र एवं सर्व संबंधीत को सूचित किया गया|

दिनांक :७/५/२०१७

दि. ७/५/२०१७ को सुबह ८.00 बजे यवतमाल के लिए रवाना हुए | दोपहर १:00 बजे यवतमाल अतिथि गृह में विविध संघटनाओं से मुलाकात कर आदिवासियों के समस्या पर चर्चा कर के विविध संघटनाओं से निवेदन प्राप्त किये गए |

१. आदिवासी आरक्षण बचाव संघर्ष समिती
अध्यक्ष – विठोबाजी मसराम
२. ऑल इंडिया आदिवासी एम्प्लाइज फेडरेशन
अध्यक्ष-गुलाबराव कुडमेथे

इन संघटनाओं के निवेदन लिए गए | दोपहर २:00 बजे पुसद के लिए प्रस्थान |

श्रीमती माया चिंतामण इवनाते
Smt. Maya Chintamn Ivnate
सदस्य / Member
राष्ट्रीय अनुसूचित जनजाति आयोग
National Commission for Scheduled Tribes
भारत सरकार / Govt. of India
नई दिल्ली / New Delhi

शाम ४:00 बजे यवतमाल से पुसद में भव्य आदिवासी सामुहिक विवाह में भेट दी गई।

८/५/२०१७ को सुबह ५:00 बजे नागपुर प्रस्थान।

दिनांक : ८/५/२०१७

किसी कारणवश ८/५/२०१७ की जिलाधिकारी के साथ की मिटिंग रद्द की गई।

श्रीमती माया चिंतामण ईवनाते
Smt. Maya Chintamn Ivnate
सदस्य / Member
राष्ट्रीय अनुसूचित जनजाति आयोग
National Commission for Scheduled Tribes
भारत सरकार / Govt. of India
नई दिल्ली / New Delhi

दिनांक: १४/५/२०१७

शाम ६ बजे रानी दुर्गावती आदिवासी बहुउद्देश्य संस्था द्वारा संचालित अस्पताल श्री विरांगना राणी दुर्गावती मेडिकल अ‍ॅन्ड रिसर्च सेंटर की स्थापना की गयी। रानी दुर्गावती की मूर्ति पर हार चढ़ा कर रानी दुर्गावती की मूर्ति को सम्मान दिया गया।

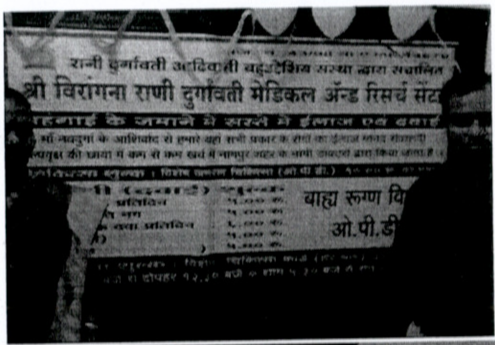

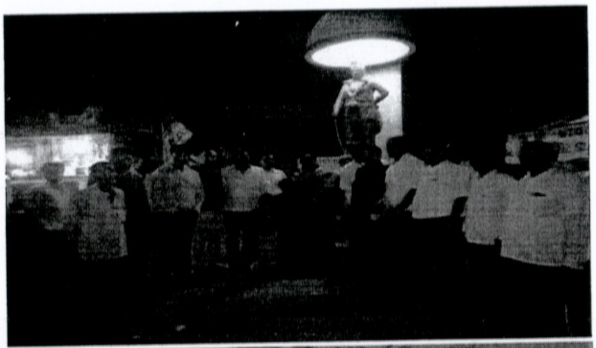

श्रीमती माया चिंतामण ईवनाते
Smt. Maya Chintamn Ivnate
सदस्य / Member
राष्ट्रीय अनुसूचित जनजाति आयोग
National Commission for Scheduled Tribes
भारत सरकार / Govt. of India
नई दिल्ली / New Delhi

जय –सेवा – जय बिरसा – जय आदिवासी

७५०

श्रध्दा स्थान

लढाई हक्क संरक्षणाची
हे कर्तव्य आपुलेच

दुसरा कोण लढणार ?
कधी आपण समजणार ?

प्रेरणा

श्री रामकृष्ण चौधरी आदिवासी सेवक महाराष्ट्र शासन

उपाध्यक्ष – अखिल भारतीय आदिवासी विकास परिषद नवी दिल्ली जिल्हा शाखा यवतमाळ

सदस्य, महाराष्ट्र राज्य आदिवासी सेवक संघटना

श्रीरामपूर, पुसद जि. यवतमाळ फोन नं.07233 – 248923, 9767450178

जा. क. दिनांक : ८-५.१७

प्रती,

मा. माया ईवनाते सदस्य,
राष्ट्रीय अनुसूचित जनजाती आयोग
भारत सरकार नवि दिल्ली.

विषय – १) नविन पुसद जिल्हा आदिवासी जिल्हा म्हणून घोषीत करणेबाबत
२) आदिवासी विकास विभागाच्या पुसद मधील मुलांचे/मुलींचे शासकिय वसतीगृहाच्या ईमारतीचे बांधकाम शासनाने करणेबाबत

महोदया,

विनंती की,

१) महाराष्ट्रशासन ~~अ~~ पुसद जिल्हा घोषीत करणार आहे. परंतु पुसद जिल्ह्यात दारव्हा, दिग्रस, नेर आर्णी, पुसद, महागांव, उमरखेड तालुके ~~#~~ आदिवासी तालुके आहेत ५१% आदिवासी लोकसंख्या असल्यामुळे पुसद जिल्हा आदिवासी जिल्हा म्हणून घोषीत करावा ही विनंती. शासनाने पुसदला आदिवासी प्रकल्प कार्यालय सुरु केलेले आहे यात वरील आठ तालुक्याचा समावेश आहे.

२) दुसरे असे की जिल्हाधिकारी साहेब यवतमाळ यांनी पुसद मध्ये आदिवासी मुलांचे/मुलींचे वसतीगृह करीता ईमारत बांधकामासाठी जागा दिलेली आहे याच जागेवर आदिवासी इंग्रजी माध्यमाचे शाळेचे, आदिवासी प्रकल्प कार्यालय ईमारतीचे व आदिवासी सांस्कृतीक संकुलाचे बांधकाम एकाच ठिकाणी सुरु करुन बिरसा मुंडाच्या पुतळा उभा करावा. ही विनंती

कृपया, आपण दोन्ही कामाना प्राधान्य देवुन तसा प्रयत्न करावा. ही विनंती.

आपला
[signature]
आदिवासी सेवक

राज्य स्तरीय पुरस्कार
- प्राईड ऑफ नेशन
- राष्ट्रीय एकात्मता फेलोशिप पुरस्कार
- राष्ट्रीय चेतना गौरव मुर्ती
- राष्ट्रमाता जिजाउ पुरस्कार
- सेवाभवी कार्यकर्ता समाज गौरव

जिल्हा स्तरीय पुरस्कार
- आदिवासी समाज गौरव
- शिक्षण क्षेत्रातील कार्याचा गौरव
- सन्मान...

आदिवासी संघटनेतील योगदान
- माजी अध्यक्ष
  आखिल भारतीय आदिवासी कर्मचारी संघटना,शाखा पुसद
- माजी अध्यक्ष
  बिरसामुंडा जयंती उत्सव समिती,पुसद

श्रीमती माया चिंतामण ईवनाते
Smt. Maya Chintamn Ivnate
सदस्य / Member
राष्ट्रीय अनुसूचित जनजाति आयोग
National Commission for Scheduled Tribes
भारत सरकार / Govt. of India
नई दिल्ली / New Delhi

अ.क्र:राभ/वैविमं/सि.नं.२२६/पुसद जिल्हा घोषीत/२०१६/ १२१५

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांचे सचिव कार्यालय

राज भवन,
मलबार हिल,
मुंबई-४०० ०३५.

दि. ७ सप्टेंबर, २०१६.

प्रति,

उप सचिव,
महसूल विभाग,
मंत्रालय,
मुंबई - ४०० ०३२.

विषय : नविन पुसद जिल्हा आदिवासी जिल्हा घोषीत करणेबाबत.

महोदय,

या पत्रासोबत उपरोक्त विषयाबाबतचे मा. राज्यपाल महोदयांना लिहीलेले श्री रामकृष्ण बाबानंद चौधरी, आदिवासी सेवक, श्रीरामपूर पुसद, जिल्हा यवतमाळ यांचे दिनांक ९ ऑगस्ट २०१६ चे पत्र आपल्या कार्यालयाकडे पुढील कार्यवाहीस्तव पाठविण्यात येत आहे.

(सहपत्र वरीलप्रमाणे)

आपला स्नेहांकित,
सही/-
(विकास कुलकर्णी)
उप संचालक (वै.वि.म.)

प्रत माहितीकरिता रवानाः श्री रामकृष्ण बाबानंद चौधरी, आदिवासी सेवक, श्रीरामपूर पुसद, जिल्हा यवतमाळ.

(विकास कुलकर्णी)
उप संचालक (वै.वि.म.)

श्रीमती माया चिंतामण ईवनाते
Smt. Maya Chintamn Ivnate
सदस्य / Member
राष्ट्रीय अनुसूचित जनजाति आयोग
National Commission for Scheduled Tribes
भारत सरकार / Govt. of India
नई दिल्ली / New Delhi

पुसद जिल्हा आदिवासी जिल्हा म्हणून घोषित होईल काय?

यवतमाळ जिल्हयाचे विभाजन :-

भौगोलिक दृष्ट्या यवतमाळ जिल्हा फारच मोठा असून विदर्भातील सर्वात जास्त सोळा तालुके असणारा जिल्हा आदिवासी बहुल जिल्हा म्हणून ओळखल्या जातो. केंद्र/राज्य शासनाच्या योजना दुर्गम भागात राहणाऱ्या आदिवासी पर्यंत पोहचल्या नाहीत. त्यामुळे आदिवासी मागासलेला राहिला. यवतमाळ जिल्हयाची एकुण लोकसंख्या २७,७२,३४८ आहे. त्यामुळे विकास कामावर विपरित परिणाम होतो आहे. त्यामुळे यवतमाळ जिल्हयाचे विभाजन करुन नविन पुसद जिल्हा निर्माण करणे अत्यावश्यक आहे.

पुसद जिल्हा निर्मितीसाठी मतदार संघाचा निकष :-

पुसद जिल्हयाची मागणी भौगोलिक व प्रशासकीय सुविधा निकषावर पुर्णत्वास जाईल. परंतू तालुका व जिल्हा विकासासाठी बहुतांश निधी हा मतदार संघानुसार येतो. अनेक ठिकाणी एका मतदार संघात तालुक्यातील विविध भाग जोडलेले असतात. त्यामुळे योग्य दिशेने विकासाची कामे होतील काय ? उदा. १) यवतमाळ/वाशिम लोकसभा मतदार संघ २) चंद्रपुर/हिंगोली लोकसभा मतदार संघ ३) पुसद/उमरखेड विधानसभा मतदार संघ.

एकात्मीक आदिवासी प्रकल्प कार्यालय पुसदमध्ये समाविष्ठ होणाऱ्या ७ तालुक्याचा जिल्हा बनावयाला हवा. परंतू प्रस्तावित पुसद जिल्हयात ८ तालुके नेर, दारव्हा, दिग्रस, पुसद, महागांव, उमरखेड, काळी दौ., शेंबाळपिंपरी किंवा ढाणकी असतील. सन २०११ च्या जनगनेप्रमाणे नविन पुसद जिल्हयात एकुण लोकसंख्या १२,५६,२५२ तर आदिवासीची लोकसंख्या ६,४२,००० इतकी आहे. तालुका निहाय आदिवासी लोकसंख्येचे आकडे शासनाकडे उपलब्ध आहे. यावरुन पुसद जिल्हा आदिवासी बहुल जिल्हा आहे.

"छोटे राज्य, उत्तम सरकार" हा शासनाचा नारा आहे. शासनाने नविन जिल्हा व तालुके पुर्नरचना धोरण स्विकारलेले आहे. त्यामुळेच स्वतंत्र विदर्भाचे निर्मितीसाठी माजी महाधिवक्ते श्री हरी अणे व विदर्भवादी संघटना ९ ऑगष्ट "क्रांतीदिनी" केंद्रीय मंत्री नितीन गडकरी यांचे नागपूर निवासस्थानी ठिया आंदोलने करणार आहेत. विदर्भ राज्य मागणी बाबत श्री.हरी अणे यांचे साधे सोपे सुत्र आहे की, विदर्भातील ५१ टक्के जनतेने विदर्भ राज्याच्या बाजुने कौल दिला तर शासनाने विदर्भाचे राज्य निर्माण करावे, असे स्पष्ट म्हटलेले आहे.

श्रीमती माया चिंतामण ईवनाते
Smt. Maya Chintamn Ivnate
सदस्य / Member
राष्ट्रीय अनुसूचित जनजाति आयोग
National Commission for Scheduled Tribes
भारत सरकार / Govt. of India
नई दिल्ली / New Delhi

पुर्वेकडील राज्याप्रमाणे महाराष्ट्रातही आदिवासी बहूल लोकसंख्येच्या जिल्हयांना स्वतंत्र आदिवासी जिल्हयाचा दर्जा मिळावा. आदिवासी लोकसंख्या वाढीच्या प्रमाणात चंद्रपुरचे विभाजन होऊन गडचिरोली आदिवासी जिल्हा घोषीत झाला. पालघर जिल्हा देखील आदिवासी जिल्हा म्हणून घोषीत झाला. तेंव्हा नविन पुसद जिल्हयातील आदिवासीची लोकसंख्या ५१ टक्के पेक्षा जास्त असल्यामुळे पुसद जिल्हा आदिवासी जिल्हा घोषीत होईल काय ?

शासनाच्या केळकर समितीच्या अहवालप्रमाणे किंवा पेसा कायदया अंतर्गत पुसद जिल्हा आदिवासी जिल्हा घोषीत करुन जिल्हयाला स्वायतता प्रदान करावी. घटनेच्या ६ व्या सुची प्रमाणे, आदिवासी राज्याप्रमाणे पुसद जिल्हा स्वायत (ॲटोनॉमस) जिल्हा व्हावा. त्यामुळे पुसद जिल्हयातील जिल्हा परिषदा, पंचायत समिती, नगर पालिका आदिवासी करिता स्वायत्त करण्यात याव्यात. डी.लिमीटेशन कमीटीद्वारे लोकसभा / विधानसभा मतदार संघाची पुर्नरचना करण्यात यावी. तेंव्हाच आदिवासीचा सर्वांगिण विकास होईल. आदिवासीचा सर्वांगिण विकास म्हणजे जिल्हयाचा सर्वांगिण विकास समजावा. जिल्हयाच्या सर्वांगिण विकासाच्या नवसंकल्पना पुसद जिल्हा आराखडयात दर्ज कराव्यात. विकास आराखडा आदिवासी पासून सुरु व्हावा तरच नविन पुसद जिल्हयाची व आदिवासींची प्रगती होईल व आदिवासींना "अच्छे दिन" येतील.

शासनातर्फे २०२१ च्या आदिवासी जनगणनेप्रमाणे (२०२१ ला) तरी पुसद जिल्हा आदिवासी जिल्हा म्हणून घोषित होईल काय?

आपला

दिनांक - ०९ -८-२०१६
"जागतिक आदिवासी दिन"
'क्रांती दिन' चिरायु होवो!

रामकृष्ण बाबानंद चौधरी
आदिवासी सेवक
श्रीरामपूर पुसद जि.यवतमाळ
मो.नं.९७६७४५०१७८

श्रीमती माया चिंतामण इंवनाते
Smt. Maya Chintamn Ivnate
सदस्य / Member
राष्ट्रीय अनुसूचित जनजाति आयोग
National Commission for Scheduled Tribes
भारत सरकार / Govt. of India
नई दिल्ली / New Delhi

लोकमत
यवतमाळ
सोमवार, दि. ३० नोव्हेंबर २०१५

काकड आरती
दिग्रस तालुक्यातील चिंचोली येथे कार्तिक महिन्यात काढण्यात आलेल्या काकड आरतीचा समारोप झाला.

पान ७

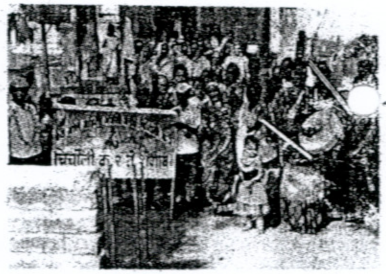

शासनाकडे अहवाल : नेर, दारव्हा, दिग्रस, महागाव, उमरखेड, पुसदसह शेंबाळपिंपरी, काळी दौ.चा समावेश

प्रस्तावित पुसद जिल्ह्यात आठ तालुके

सुरेंद्र राऊत ● यवतमाळ

भौगोलिकदृष्ट्या मोठा असलेल्या यवतमाळ जिल्हा विभाजनाचा अहवाल प्रशासनाकडे सादर करण्यात आला आहे. यामध्ये प्रस्तावित पुसद जिल्हा हा आठ तालुक्यांचा असून यासाठी नवीन दोन तालुक्यांची निर्मिती केली जाणार आहे. प्रशासकीय दृष्टिकोनातून जिल्ह्याचे विभाजन अनेक वर्षांपासून विचाराधीन आहे. वाढलेली लोकसंख्या व भौगोलिक क्षेत्र एकंदर कारभारासाठी अडचणीचे ठरत असल्याने सर्वांगीण असा अहवाल तयार करण्यात आला आहे.

प्रस्तावित पुसद जिल्ह्यामध्ये एकूण १२ लाख ५६ हजार २५२ इतक्या लोकसंख्येचा समावेश राहणार असून पुसद, उमरखेड, महागाव या सोबतच नेर, दारव्हा, दिग्रस या तालुक्यांचाही त्यात समावेश केला जाणार आहे. शिवाय पुसद तालुक्यातील शेंबाळपिंपरी आणि काळी दौ. हे दोन नवीन तालुके तयार करण्याचे प्रस्तावित केले आहे. पुसद तालुक्याच्या मागणीसाठी गेल्या अनेक वर्षांपासून सातत्याने आंदोलने

१ विभाजनानंतर जिल्ह्याची स्थिती

◆ यवतमाळ जिल्ह्याचे विभाजन केल्यानंतर भौगोलिक लोकसंख्या आणि लागवडीखालील क्षेत्राची विभागणी होणार आहे. नव्याने अस्तित्वात आलेल्या पुसद जिल्ह्याची १२ लाख ५६ हजार २५२ एवढी लोकसंख्या राहणार आहे. या जिल्ह्याचे ५ लाख ५४ हजार ११४ हेक्टर भौगोलिक क्षेत्रफळ राहणार आहे. त्यापैकी ३ लाख ६२ हजार ४३ लाख हेक्टर क्षेत्र लागवडीयोग्य आहे. विभाजनानंतर यवतमाळ जिल्ह्याची लोकसंख्या १५ लाख २६ हजार ९६ इतकी होणार आहे. यात भौगोलिक क्षेत्रफळ आठ लाख ५ हजार ८१२ हेक्टर राहणार आहे. वहितीखालील क्षेत्र ५ लाख ३१ हजार ६०९ हेक्टर राहणार आहे.

असे राहणार तालुके

◆ प्रस्तावित पुसद जिल्ह्यात ४२ कि.मी. अंतरावर उमरखेड, ३२ कि.मी. अंतरावर महागाव, ३२ कि.मी. अंतरावर दिग्रस, ६० कि.मी. अंतरावर दारव्हा, ९५ कि.मी. अंतरावर नेर तालुका राहणार आहे. यवतमाळ जिल्ह्यात २२ कि.मी. अंतरावर बाभूळगाव, २३ कि.मी. अंतरावर कळंब, ४२ कि.मी. अंतरावर आर्णी, ६० कि.मी. अंतरावर केळापूर, ३५ कि.मी. अंतरावर घाटंजी, ५४ कि.मी. अंतरावर राळेगाव, १०५ कि.मी. अंतरावर वणी, १०० कि.मी. अंतरावर मारेगाव, ९० कि.मी. अंतरावर झरीजामणी तालुका राहणार आहे.

तालुक्यांची लोकसंख्या

◆ पुसद - ३,४२,१८६
◆ उमरखेड - २,५९,३५७
◆ महागाव - १,९०,२५२
◆ दारव्हा - १,९१,१०३
◆ दिग्रस - १,५४,१२२
◆ नेर - १,२०,२३२

दूरचे गाव ११३ किमी

◆ प्रस्तावित पुसद जिल्ह्यातील सर्वात दूरचा तालुका ९५ किलोमीटर अंतरावरचा नेर हा तालुका राहणार आहे. सर्वात दूर अंतरावर ११३ किलोमीटरवर पिंपरी कलगा हे गाव राहणार आहे.

◆ प्रस्तावित जिल्ह्यामध्ये २०११ च्या जनगणनेनुसार अनुसूचित जातीची लोकसंख्या २ लाख ५० हजार, अनुसूचित जमाती लोकसंख्या ६ लाख ४२ हजार इतकी राहणार आहे. या जिल्ह्यात सिंचनाची व्यवस्था अरुणावती प्रकल्पातून केली जाणार आहे.

लोकमत विशेष

समिती स्थापन केली आहे. मंत्रिमंडळस्तरावर असलेल्या या समितीत महसूल विभागाचे प्रधान सचिव अध्यक्ष आहेत. या समितीकडून सर्वच जिल्हा प्रशासनाला जिल्हा विभाजनाबाबत अहवाल मागविण्यात आला होता. त्यात २५ मुद्यांच्या आधारे माहिती मागविण्यात आली होती. त्या

यवतमाळ जिल्ह्याची अशी वाढली लोकसंख्या

वर्ष	लोकसंख्या
१९६१	१०,९८,४७०
१९७१	१४,२३,६७७
१९८१	१७,३७,४२३
१९९१	२०,७७,१४४
२००१	२४,५८,२७१
२०११	२७,७२,३४८

जिल्ह्याचे विभाजन करण्यात आलेले नाही. बदलत्या परिस्थितीत जिल्ह्याच्या विभाजनाची आवश्यकता असल्याचे अहवालात नमूद केले आहे. त्यानुसार जिल्हा विभाजन करताना लोकसंख्या, भौगोलिक रचना, वहितीतील जमिनीचे क्षेत्र, वन जमीन, तालुक्यांची संख्या, जिल्हा मुख्यालयापासूनचे अंतर, ऐतिहासिक पार्श्वभूमी, दळण-वळणाची साधने, कार्यालयीन इमारतींची उपलब्धता याचा सारासार विचार करण्यात आला आहे. शिवाय विभाजीत होणाऱ्या

यावरही भर देण्यात आला आहे. याच आधारावर यवतमाळ जिल्ह्यामधून पुसद जिल्ह्याची निर्मिती केल्यास दारव्हा, दिग्रस, नेर, पुसद या बंजाराबहुल तालुक्यांना एकत्र करणे सहज शक्य होईल. त्यासाठी बोलीभाषा सांस्कृतिकदृष्ट्या जवळीक हे महत्त्वाचा घटक असल्याचे अहवालात नमूद करण्यात आले आहे. नवीन जिल्हा निर्माण करताना जिल्हाधिकारी कार्यालय, जिल्हा परिषद, जिल्हा पोलीस अधिकारी कार्यालय हे तीन कार्यालय

कार्यालयासंदर्भात विभागाचे अभिप्राय घेऊन जिल्ह्याच्या ठिकाणी कार्यरत असलेल्या या कार्यालयांचे आवश्यकतेप्रमाणे बळकटीकरण करण्याचा अभिप्रायही देण्यात आला आहे.

आज यवतमाळ जिल्ह्यात एकूण २ लाख ४६ हजार १९२ हेक्टर ६३ आर इतकी वनजमीन आहे. नव्याने प्रस्तावित असलेल्या पुसद जिल्ह्यातील विभागांच्या कार्यालयीन इमारतीसाठी ९३ हजार ६४४ हेक्टर क्षेत्र उपलब्ध आहे. या शिवाय

दळणवळणाची व्यवस्था, जिल्हा रुग्णालयाची सुविधा, शासकीय निवासगृहे, विश्रामगृहे यांचाही सारासार विचार करण्यात आला आहे. नवीन जिल्ह्यासाठी इमारतींवर ३६ कोटी, निवासावर खर्च १०४ कोटी ४७ लाख, वाहनांसाठी ३० कोटी दोन लाख, मंजूर आकृतिबंधानुसार येथे सहा हजार १४४ कर्मचारी, पदनिर्मितीसाठी ३९ कोटी २० लाख खर्च, अनावर्ती खर्च १८८ कोटी ४१ लाख इतका अपेक्षित आहे. पुसद जिल्हा निर्मितीचा मुहूर्त कधी ठरतो,

ऑल इंडिया आदिवासी एम्प्लाइज फेडरेशन
केंद्रिय कार्यालय नागपूर

र.नं.महा. १५९/६७

जिल्हा शाखा - यवतमाळ

• अध्यक्ष •	• कार्याध्यक्ष •	• कोषाध्यक्ष •	• सचिव •	• कार्यालयीन सचिव •
गुलाबराव कुडमेथे	अशोक गेडाम	सदानंद कुमरे	सुरेश कन्नाके	पवनकुमार आतराम
९४२३१३५३८७	९९२१९६६११९	९४२२२६७९७७	९७६७७३२१२०	९४२३६२५४४९

कार्यालयाचा पत्ता : सुरेश कन्नाके, साईवंदन सहयोग सोसायटी, वार्ड नं.३, महाविर शाळे समोर, वाघापुर, ता.जि. यवतमाळ ४४५००१

• उपाध्यक्ष •
रविंद्र कंगाले
प्रमोद घोडाम
शंकर कोटनाके
राम उमरे
सौ. स्वाती पुरुषोत्तम मडावी

• जिल्हा संघटक •
बाबाराव कुळसंगे
रामभाऊ तोडासे

• संपर्क प्रमुख •
मंतूभाऊ कुडमेथे
प्रल्हादराव सिडाम
पुंडलीक वर्मे
राजू सिडाम
गजानन कोटनाके

• सहसचिव •
किशोर ऊईके
गजानन इळपाते
पुरुषोत्तम मडावी

• प्रसिध्दी प्रमुख •
अश्विन चांदेकर
शंकरराव युवनाते

• महिला प्रतिनिधी •
सौ. उर्मिला वसंतराव टोरे
सौ. वंदना गिरीधरराव ऊईके
सौ. भावना अमित धुर्वे

• कार्यकारणी सदस्य •
प्रा. विठ्ठलराव आडे
प्रा. चंद्रशेखर कुडमेथे
प्रा. हरीदास धुर्वे
गुलाबराव मसराम
भगवंत मसराम
रामेश्वर सक्रापूरे
श्रीकांत मडावी
वासुदेवराव वेट्टी
वामनराव डाखोरे
ज्ञानेश्वर टेकाम

पत्र क्र. ९५/१६ दिनांक : ८/५/२०१६

निवेदन

प्रति,

मा. सौ. मायाताई इवनाते, सदस्या राष्ट्रीय अनु. जमाती आयोग दिल्ली.

यांचे सेवेशी,

निवेदक : **अध्यक्ष/सचिव ऑल इंडिया आदिवासी एम्प्लॉईज फेडरेशन जिल्हा शाखा यवतमाळ.**

विषय : **धनगर व तत्सम जातींना अनुसुचित जमातींच्या यादीत टाकू नये.**

आदरणीय महोदय,

आम्ही खालील सही करणारे ऑल इंडिया आदिवासी एम्लॉईज फेडरेशनचे पदाधिकारी आपणास विनंती करतो की, महाराष्ट्रातील आदिवासी जमातीसाठी जी विशेष सुची आहे. त्यामध्ये धनगर अथवा इतर कोणत्याही जातीचा समावेश करु नये. भारतीय संविधानाने आदिवासी कोणाला म्हणावे व कोणाला नाही म्हणावे त्याचा स्पष्ट उल्लेख राज्य घटनेच्या कलम क्र. ३६६ (२५) मध्ये केला आहे. त्यानंतर कलम २४१ (१) च्या अंतर्गत भारताच्या राष्ट्रपतीला विशेष अधिकार देऊन असे स्पष्ट केले आहे की, कोणत्याही राज्यात एखाद्या प्रवर्गाला अथवा त्या प्रवर्गातील काही पोट जातींना अनुसुचित जमातीच्या सुचित टाकायचे असेल तर घटनेनी घालून दिलेल्या प्रक्रीयेचा अवलंब करावा लागेल. तथापी सध्या महाराष्ट्रात धनगर समाजाने राज्य घटनेच्या कुठल्याही संकेताचा आदर न करता आम्हाला आदिवासी सुचित टाका असा अटट्हास धरला आहे. त्यांची ही मागणी घटनाबाहय तर आहेच, त्याचबरोबर सामाजिक सलोख्यास तडा देणारी सुध्दा आहे. तसेच काही राजकीय पक्ष दोन

समाजामध्ये तेढ निर्माण करण्याच षढयंत्र रचत आहेत. कोणीही उठावं आणि आम्हाला आदिवासींच्या सुचित टाका, अशी मागणी करत असेल तर ती मागणी ख-या आदिवासींच्या घटनादत्त हक्कावर गदा आणणारी आहे. आदिवासींवर अन्याय करणारी आहे. या देशात राज्यघटनेचे राज्य आहे. कायद्याचे राज्य आहे. म्हणुन प्रत्येक समाजाने घटनात्मक पध्दतीने आपले हक्क मागीतले पाहीजेत. त्यासाठी भारताचे राष्ट्रपती यांनी १९५० साली एक आदेश काढून भारतातील प्रत्येक राज्यातील आदिवासींची सुची निश्चित केली आहे. त्यानंतर कलम २४२ (२) नुसार संसदेनी अनुसुचित जाती व अनुसुचित जमाती आदेश (विशोधन) असा कायदा १९५६ साली तयार केला. या कायद्यानुसार कोणत्या जातीला आदिवासीत टाकायचे, अथवा टाकायचें नाही. हया विषयी अटी दिलेल्या आहेत. त्याच बरोबर आदिवासी कोणाला म्हणावे हयाचे काही निकष सुध्दा दिले आहे. (केंद्र शासनाचे परिपत्रक क्र. १२०१६/१७८१/ सि.बी.सी.सी.डी.-४/ता. २६ फेब्रुवारी १९८१)

महाराष्ट्रातील अनुसूचित जमातीची जी यादी आहे, त्यामध्ये क्र. ३६ वर ओरान, धनगड अशा दोन जमातींची नावे आहेत. धनगड ही जमात ओरान जमातीची उप-जमात आहे. तिचा महाराष्ट्रातील धनगर समाजाशी सुतराम संबंध नाही. दि. १२ जुन १९७९ साली महाराष्ट्र शासनाने धनगरांच्या मागणीचा प्रस्ताव केंद्र शासनाकडे पाठविला होता. केंद्रात त्यावर सखोल खल करण्यात आला व शेवटी ११ सप्टेंबर १९८१ रोजी केंद्र शासनाच्या आदिवासी मंत्रालयाने धनगर समाज आदिवासींचे निकष पुर्ण करु शकत नाही या सबबीखाली महाराष्ट्र सरकारला सदर प्रस्ताव वापस घेण्यास स्पष्ट निर्देश दिले व धनगड व धनगर हया दोन स्वतंत्र जाती असुन त्यांच्या मध्ये मानववंश शास्त्राच्या निकषावर कुठलाही संबंध नसल्याचे सांगीतले.

सन २००२ साली संसदेत अनुसुचित जाती व जमाती आदेश (शेकंड अमेंडमेंट) बील पास झाले. त्यामध्ये स्पष्ट नमुद केले आहे की, महाराष्ट्रातील अनु. जमातीच्या सुचित क्र. ३६ वर असलेली धनगड ही जमात धनगर जातीपासुन भिन्न असुन धनगड ही शेती करणारी जमात आहे. तर धनगर ही जात आहे. व तिचा व्यवसाय गुरे ढोरे पाळणे व लोकर विकणे आहे.

या संदर्भात तत्कालीन खासदार श्री. प्रदिप रावत हयांनी उक्त विशोधन बिलाच्या परिच्छेद क्र. २.१७ मध्ये आक्षेप नोंदवून सांगीतले की, या ठिकाणी स्पेलींगची चुक होऊन महाराष्ट्र राज्याच्या अनु. जमातीच्या सुचित धनगर ऐवजी धनगड असे लिहल्या गेले. त्यावर

श्रीमती माया चिंतामण ईवनाते
Smt. Maya Chintamn Ivnate
सदस्य / Member
राष्ट्रीय अनुसूचित जनजाति आयोग
National Commission for Scheduled Tribes
भारत
नई दिल्ली / New Delhi

केंद्रीय आदिवासी मंत्रालयाने परिच्छेद क्र. २.१८ मध्ये स्पष्ट सांगीतले की, महाराष्ट्र राज्याचे अनु. जमातीच्या यादीतील ओरान, धनगड यांचेशी धनगर जातीचे केवळ नावाचे साधर्म्य आहे. धनगड आणि धनगर हया दोहोमध्ये वांशिकदृष्टया कुठलाच संबंध नाही आणि कुठल्याही प्रकारची स्पेलींगची चुक अथवा मुद्रण दोष या ठिकाणी झ झाली नाही. अशा प्रकारे संविधानाच्या निर्देशानुसार भारतीय संसदेनी बील पास करुन धनगर व धनगड हे दोन समाज वेगळे असल्याचे सिध्द केले. शेवटी आम्ही आपणास नम्रपणे निवेदन करतो, तसेच आपल्या निदर्शनास आणून देतो की, महाराष्ट्रातला आदिवासी समाज अजुनही गरीब व वंचित आहे. त्याचा अनुशेष अजुन पुर्ण करण्यात आला नाही. आदिवासींसाठी असलेल्या योजना काटेकोरपणे राबविल्या जात नाही. या उलट धनगर समाज धनदांडगा आहे. जमीन जुमल्याने सधन आहे. कोणत्याच निकषावर धनगर व आदिवासी एक असु शकत नाही. म्हणुन आम्ही आपणास विनंती करतो की, धनगर समाजाला आदिवासीच्या सुचित टाकु नये. अन्यथा मुळ आदिवासी जमाती कडून तीव्र स्वरुपाचे आंदोलन छेडण्यात येईल. आणि होणाऱ्या परिणामास सरकार आणि सरकार मधील मंत्री जबाबदार राहतील.

सहकार्या बद्दल, धंन्यवाद !

आपले

पवनकुमार आत्राम. [signature]

1) प्रल्हाद सिडाम [signature]
2) प्रमोद घोडाम Ghodam
3) दिलीप तोडासे [signature]
4) सुरेश कन्नाके [signature]
5) [illegible] [signature]
प्रा० माधव सरकुंडे [signature]
के. एस. कोरकर. उपाध्यक्ष आ.वि.प. [illegible]
शंकर कोरनाके [signature]
गजानन कोटनाके Gulohule
विजय गेडाम [signature]
भरत गेडाम [signature]
कपिल कोटनाके K.m. Kotnake
[illegible] [signature]

[signature]
श्रीमती माया चिंतामन ईवनाते
Smt. Maya Chintamn Ivnate
सदस्य / Member
राष्ट्रीय अनुसूचित जनजाति आयोग
National Commission for Scheduled Tribes
भारत सरकार / Govt. of India
नई दिल्ली / New Delhi

!! जय सेवा !!

आदिवासी आरक्षण बचाव संघर्ष समिती

जिल्हा शाखा यवतमाळ

विठोबाजी मसराम	प्रा. माधवराव सरकुंडे	सुरेशराव कन्नाके	प्रमोद घोडाम
जिल्हाध्यक्ष	जिल्हासचिव	जिल्हा कार्याध्यक्ष	कोषाध्यक्ष

पत्ता : व्दारा गुरुदेव मंगल कार्यालय, दारव्हा रोड, यवतमाळ – ९८८११३७४७३

उपाध्यक्ष
बंडू मसराम
गुलाबराव कुडमेथे
एम.के. कोडापे
डॉ. अरविंद कुडमेथे
दिपक करचाल
वासुदेव कुंभेकार
प्रा. निनाद सुरपाम
बाबाराव राठोड
भाऊराव मरापे
शंकरराव कुमरे
सहसचिव
प्रल्हाद सिडाम
दिलीप कुडमेथे
विनोद डवले
नरेश गेडाम
देवेंद्र चांदेकर
सुरेश मेश्राम
किरण कुमरे
प्रा. अविनाश मसराम
जिल्हासंघटक
वसंतराव कनाके
बाळकृष्ण गेडाम
पवनकुमार आत्राम
प्रसिध्दी प्रमुख
किशोर उईके
प्रफुल्ल आडे
महिला प्रतिनिधी
माधुरीताई अंजीकर
मिनाक्षीताई वेट्टी
सदस्य
अशोक गेडाम
प्रफुल्ल गेडाम
शरद चांदेकर
केशवराव बोरकर
शैलेश गाडेकर
परशराम पारधी
विनोद मडावी
प्रमोद चौधरी
अजय घोडाम
भानुदास राजणे

जा. क्र. दि. ....

(३)महाराष्ट्र-३६ -ओरॉन, धांगड (४)ओरीसा-५३-ओरॉन (5) पश्चिम बंगाल-35 ओरॉन (६) छत्तीसगड-३३,ओरॉन.धानका, धांगड (७) झारखंड-ओरान, धांगड.

ओरॉनच्या शेतात,घरी रोजंदार म्हणून काम करणारी धांगड ही जमात होय. या दोन्ही जमातीचे खानपान, रितीरीवाज, प्रथा, परंपरा , विधी-संस्कार सारखेच आहेत. ओरॉन, धांगड जमातीचे लोक धर्मीज नावाच्या महादेवाची पुजा करतात, अन्नाकौरी किंवा महाधारी देवता यांच्यात आहे. त्यांचा मुख्य सण सरहूल आहे,ओरॉन.धांगड लोक उरीया किंवा हिंदी भाषा बोलतात. **धनगर जातीचा या जमातीशी तिळमात्र संबध नाही.**

१२ जूलै २००५ रोजी महाराष्ट्र राज्याच्या विधानपरिषदेच्या सभापतीने खास बैठक घेऊन धनगराच्या प्रश्नावर चर्चा केली, धनगर जातीचा अनूसुचीत जमातीच्या यादीत समावेश करण्यात येते का ? या करिता संशोधन पथक तयार करुन २००६ साली एप्रील महिन्यात बिहार, ओरीसा व झारखंड राज्यात पाठविण्यात आले . मुख्य कार्य धनगर या जातीला उक्त राज्यात समाविष्ट केले आहेत काय ? याचा शोध घेणे. या संशोधन पथकाने १/६/२००६ रोजी अहवाल सादर केला, त्याचा क्रमांक-आसंप्रसं/धनगर/प्र.क्र-३७२/का-४/(सं)०६-१३० असा आहे. पथकाने असे लिहीले आहे की, ओरॉन जमातीतील जे लोक दुसऱ्याच्या शेतावर अथवा घरात मजूर म्हणून काम करतात त्याना धांगड असे म्हणतात. त्यामूळे बिहार , ओरीसा ,झारखंड या राज्यात अनुसूचीत जमातीच्या यादीत या शब्दाचा समावेश करण्यात आला आहे. **तथापी धांगड या शब्दाचे इंग्रजीमध्ये Dhangad असे स्पेलींग होते**. त्यामुळे अनूसूचीत जमातीच्या यादीत **Dhangad** .धांगड ही ओरॉनची तत्सम जमात म्हणून नमूद केले आहे. या दोन्ही जमाती आणि धनगर भिन्न आहेत.

धनगर ही जात आहे जमात नाही. १९११ ची जनगणना तक्ता क्र-६ हा तक्ता केवळ जातीचा आहे. त्यामध्ये क्र-७ वर धनगर व त्याची उपजात ***भारवाड, कुरुळा*** अशी नोंद आहे. १९११ मध्ये बॉम्बे प्रेसिडेन्सी, सी.पी.ॲन्ड बेरार, मराठवाडा या तीन प्रांतात धनगर जात म्हणून उल्लेख आहे. जमात म्हणून नाही. या तक्त्यात २८ जाती आहेत . आता १९३१ ची जनगणना बघा, ही जनगणना जे.एच.हट्टन यांनी केली आहे. ते १९२९ ते १९३३ पर्यंत जणगणना आयुक्त होते , या जणगणनेचे शिर्षकच आहे. **Census of India 1931 with Complate Survey of tribal life and system** खंड- ३ मध्ये पान क्र.६६ वर हट्टन यांनी भटक्या जातीचा तक्ता दिला आहे. त्यामध्ये क्र.४ वर धनगर जात आहे. खंड २ मध्ये पान क्र.१५७ वर काही निवडक जाती दिल्या आहेत. **पुढे पान क्र.१६६ वर जात क्र.३० वर गडरीया नावाच्या मुख्य जातीची नोंद आहे. उपजातीची नांवे भाखड,धनगर आहे**. ज्या प्रदेशात त्यांची नांवे व धर्म नमूद केल्या आहे. बॉम्बे (हिंदू) बडोदा-(हिंदू) याचा अर्थ **धनगर हिंदू आहे**. धनगर ही जात आहे जमात नाही, या उलट आदिवासीची नोंद जमात अशी आहे. आता अहालाबाद कोर्टाचा निकाल बघा, उत्तर प्रदेशात ऑल इंडिया धनगर समाज महासंघाने अलाहाबाद कोर्टात १७/७/२००९ रोजी याचीका दाखल केली होती. **Writ-C-No-40462 of 2009. मा. न्यायालयाने दि ...३/२०१४ रोजी निकाल दिला की, धनगर**

Smt. Maya Chintamn Ivnate
सदस्य / Member
राष्ट्रीय अनुसूचित जनजाति आयोग
National Commission for Scheduled Tribes
भारत सरकार / Govt. of India
नई दिल्ली / New Delhi

!! जय सेवा !!

आदिवासी आरक्षण बचाव संघर्ष समिती

जिल्हा शाखा यवतमाळ

विठोबाजी मसराम	प्रा. माधवराव सरकुंडे	सुरेशराव कन्नाके	प्रमोद घोडाम
जिल्हाध्यक्ष	जिल्हासचिव	जिल्हा कार्याध्यक्ष	कोषाध्यक्ष

पत्ता : व्दारा गुरुदेव मंगल कार्यालय, दारव्हा रोड, यवतमाळ – ९८८११३७४७३

उपाध्यक्ष
बंडू मसराम
गुलाबराव कुडमेथे
एम.के. कोडापे
डॉ. अरविंद कुडमेथे
दिपक करचाल
वासुदेव कुंभेकार
प्रा. निनाद सुरपाम
बाबाराव राठोड
भाऊराव मरापे
शंकरराव कुमरे
सहसचिव
प्रल्हाद सिडाम
दिलीप कुडमेथे
विनोद डवले
नरेश गेडाम
देवेंद्र चांदेकर
पुरेश मेश्राम
किरण कुमरे
प्रा. अविनाश मसराम
जिल्हासंघटक
वसंतराव कनाके
बाळकृष्ण गेडाम
पवनकुमार आत्राम
प्रसिध्दी प्रमुख
किशोर उईके
प्रफुल्ल आडे
महिला प्रतिनिधी
माधुरीताई अंजीकर
मिनाक्षीताई वेट्टी
सदस्य
अशोक गेडाम
प्रफुल्ल गेडाम
शरद चांदेकर
केशवराव बोरकर
कमलेश गाडेकर
परशराम पारधी
विनोद मडावी
प्रमोद चौधरी
संजय घोडाम
भानुदास राजणे

जा. क्र. दि. ....

<u>**ही जात आहे, जमात नाही. त्यामुळे ती अनुसूचीत जातीच्या (S.C.) प्रवर्गात येत असून त्यांना जातीचे प्रमाणपत्र द्यावे**</u>. आता दिनांक ३/१२/२०१२ रोजी राष्ट्रीय अनू.जाती आयोगाची २९ वी बैठक बघा, एकूण १७ विषयाच्या अनूषंगाने आयोगाने निर्णय घेतले, आयोगाच्या या बैठकित क्र-१७ वर धनगर जातीचा विषय होता. राज्याच्या अनू.जातीच्या सुचीत *Dhangar* या शब्दाचा अंतर्भाव करावा अशी सुचना येथे करण्यात आली. अनूसुचीत जाती आयोगाने लखनौ येथील राज्य सरकारच्या कार्यालयास सुचना करुन सांगीतले की, धनगराच्या वस्त्यात जाऊन प्रत्यक्ष चौकशी करुन १७/१०/२०१२ पर्यंत त्याचा अहवाल आयोगाकडे पाठवावा. राज्यसरकारच्या संबंधित खात्यातील अधिकाऱ्यांनी मथूरा, आग्रा, जिल्हयात प्रत्यक्ष जाऊन १३२ धनगर व्यक्तीकडून विविध माध्यमातून माहीती गोळा केली, आणि अनूसुचीत जाती आयोगास पाठविली, <u>**आयोगाने निर्णय दिला की, उत्तरप्रदेशातल्या धनगर जातीला अनूसुचीत जातीचे प्रमाणपत्र देण्यात यावे**</u>. यावरुन लक्षात येते की, धनगर ही जात आहे. आदिवासी जमात नाही. जमात म्हणून धनगरांचा कोठेही उल्लेख नाही.

<u>*धनगर आदिवासी नाहीत ऐतिहासिक पुरावे*</u>

1)मागील ३०० वर्षाचा इतिहास चाळला तर लक्षात येईल की, आदिवासी आणि धनगर हे द्रोन भिन्न समाज आहेत. इतिहासकारांनी मल्हारराव होळकराच्या संघर्षाला कुठेही आदिवासी राजाचा व सेनापतीचा संघर्ष म्हटले नाही. अहिल्याबाई होळकरांच्या लढाईला आदिवासी बाईची लढाई म्हणून कुठेच संदर्भ आढळत नाही.

<u>**2)धनगर मराठयांची उपजात**</u>:- धनगर समाज शेळया-मेंढया पालणाबरोबरच लोकरीपासून ब्लँकेट तयार करुन विकतात ते दुधाचाही धंदा करतात, धनगर समाज प्रामुख्याने औरंगाबाद, बिड.परभणी, नांदेड, उस्मानाबाद व आदिलाबादच्या काही भागात वास्तव्याला असतात. अशाप्रकारची माहीती सैयद सिराज उल-हसन या अभ्यासकाने त्यांच्या **The Cast and Tribes-H. E. H. The Nizam Dominiyam** या ग्रंथात दिली आहे. धनगर हा शब्द संस्कृत शब्द <u>**धेनूगर**</u> या पासून आला आहे. असे अभ्यासक मानतात. धेनूगर म्हणजे गाईगुरे पाळणारा दुसरीकडे या शब्दाचा अर्थ धनवान, धनदांडगा व भरपूर धनदौलत, कारण धनगराची एक पोटजात <u>**हटकर**</u> आहे. ही जात अंत्यत गर्भश्रींमत असून पूर्वी या जातीचा थाट एखाद्या राज्या पेक्षा कमी नव्हता. धनगर ही जात शारिरीक वैशिष्टये आणि सामाजिक रितीरिवाजाच्या दृष्टीने मराठा-कुणबी समाजाच्या जवळची वाटते. म्हणून इतिहासकारांच्या मते ही जात मराठा जातीचीच उपजात आहे. धनगर समाजाच्या पोटजातीची जी यादी आहे त्यामध्ये अहिरच्या नंतर क्र-२ वर असल किंवा मराठा (Maratha) अशी जात आहे. म्हणून इतिहास संशोधकांनी धनगर हे मराठा कुणबी जातीची उपजात होय असे म्हटले आहे. यवतमाळ जिल्हा गॅझेट १९०८ पान नं. २०१ वर धनोजेकुणबी व धनगर एकच समाज असल्याचे म्हटले आहे.

3)जातीविवेक या ग्रंथात स्पष्टपणे सांगीतले आहे की, धनगर हे शुद्रपिता आणि महिश्या माता हयांची संतान आहे पुढे असेही सांगीतले आहे की, महिश्या हा क्षत्रीय पुरुष आणि वैश्य माता हयांचे अपत्य आहे.

श्रीमती माया चिंतामन इवनाते
Smt. Maya Chintamn Ivnate
सदस्य / Member
राष्ट्रीय अनुसूचित जनजाति आयोग
National Commission for Scheduled Tribes
भारत सरकार / Govt. of India
नई दिल्ली / New Delhi

!! जय सेवा !!

आदिवासी आरक्षण बचाव संघर्ष समिती

जिल्हा शाखा यवतमाळ

विठोबाजी मसराम	प्रा. माधवराव सरकुंडे	सुरेशराव कन्नाके	प्रमोद घोडाम
जिल्हाध्यक्ष	जिल्हासचिव	जिल्हा कार्याध्यक्ष	कोषाध्यक्ष

पत्ता : व्दारा गुरुदेव मंगल कार्यालय, दारव्हा रोड, यवतमाळ – ९८८११३७४७३

उपाध्यक्ष
ब्रंडू मसराम
गुलाबराव कुडमेथे
एम.के. कोडापे
डॉ. अरविंद कुडमेथे
देपक करचाल
वासुदेव कुंभेकार
प्रा. निनाद सुरपाम
बाबाराव राठोड
भाऊराव मरापे
शंकरराव कुमरे
सहसचिव
प्रल्हाद सिडाम
दिलीप कुडमेथे
विनोद डवले
रेश गेडाम
वेंद्र चांदेकर
रेश मेश्राम
करण कुमरे
प्रा. अविनाश मसराम
जिल्हासंघटक
संतराव कनाके
बाळकृष्ण गेडाम
वनकुमार आत्राम
सिध्दी प्रमुख
किशोर उईके
फुल्ल आडे
महिला प्रतिनिधी
मधुरीताई अंजीकर
मीनाक्षीताई वेट्टी
सदस्य
अशोक गेडाम
फुल्ल गेडाम
रद चांदेकर
केशवराव बोरकर
लेश गाडेकर
शराम पारधी
विनोद मडावी
मोद चौधरी
संजय घोडाम
नुदास राजणे

जा. क्र. दि. 7.5.2017

प्रती,

1)मा. महामहिम राज्यपाल
महाराष्ट्र राज्य, राजभवन मुंबई-32

2)मा.मुख्यमंत्री
महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय मुंबई-32

3)मा.मंत्री, आदिवासी विकास
महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय मुंबई-32

4)मा.मुख्य सचिव,
महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई-32

5)मा. सौ. मायाताई इवनाते, सदस्या राष्ट्रीय अनु. जमाती आयोग दिल्ली.

मार्फतः- मा. जिल्हाधिकारी, जिल्हाधिकारी कार्यालय यवतमाळ

विषय :.धनगर जातीला अनूसूचीत जमातीच्या यादीत समाविष्ठ करु नयेत.

(धनगड नाही , धांगड आहे. धनगर ही जात आहे , जमात नाही.)

महोदय,

धनगर,धनगड हे दोन्हीही शब्द अनूसुचीत जमातीच्या सुचीत नाहीत, धनगड ही जमातच नाही. महाराष्ट्राच्या सुचीत **Dhangad** या शब्दाचे भाषांतर धनगड असे केल्या जात आहे. त्याचे भाषांतर ***धांगड*** असे हवे आहेत, महाराष्ट्र राज्याच्या अनूसुचीत जमातीच्या यादीत क्र.३६ वर ओरॉन जमात आहे. तीची पोटजमात ***धांगड*** आहे. ओरॉन ही जमात भारतातील प्रमुख जमात आहे. तीला ७ राज्याच्या सुचीत दर्शविले आहे. महाराष्ट्रात ओरॉन, धांगड नाहीत . पण सुचीत आहे. संविधान आदेश १९५० मध्ये प्रमुख जमातीनंतर तीची पोटजमात दर्शविली आहे. १) बिहार- २५-ओरॉन (२)मध्यप्रदेश -ओरॉन,धानका,धांगड

श्रीमती माया चिंतामण ईवनाते
Smt. Maya Chintamn Ivnate
सदस्य / Member
राष्ट्रीय अनुसूचित जनजाति आयोग
National Commission for Scheduled Tribes
भारत सरकार / Govt. of India
नई दिल्ली / New Delhi

।। जय सेवा ।।

आदिवासी आरक्षण बचाव संघर्ष समिती

जिल्हा शाखा यवतमाळ

विठोबाजी मसराम	प्रा. माधवराव सरकुंडे	सुरेशराव कन्नाके	प्रमोद घोडाम
जिल्हाध्यक्ष	जिल्हासचिव	जिल्हा कार्याध्यक्ष	कोषाध्यक्ष

पत्ता : व्दारा गुरुदेव मंगल कार्यालय, दारव्हा रोड, यवतमाळ – ९८८११३७४७३

उपाध्यक्ष
ंडू मसराम
ुलाबराव कुडमेथे
म.के. कोडापे
डॉ. अरविंद कुडमेथे
दिपक करचाल
ासुदेव कुंभेकार
ा. निनाद सुरपाम
ाबाराव राठोड
ाऊराव मरापे
ंकरराव कुमरे
हसचिव
ल्हाद सिडाम
दिलीप कुडमेथे
िनोद डवले
रेश गेडाम
वेंद्र चांदेकर
ुरेश मेश्राम
करण कुमरे
ा. अविनाश मसराम
िल्हासंघटक
संतराव कनाके
ाळकृष्ण गेडाम
वनकुमार आत्राम
सिध्दी प्रमुख
क्शोर उईके
फुल्ल आडे
हिला प्रतिनिधी
धुरीताई अंजीकर
नाक्षीताई वेट्टी
दस्य
शोक गेडाम
फुल्ल गेडाम
रद चांदेकर
शवराव बोरकर
लेश गाडेकर
शराम पारधी
नोद मडावी
ोद चौधरी
जय घोडाम
नुदास राजणे

जा. क्र. दि. ....

4)डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर यांनी तिसरे अधिवेशन पंढरपूर येथे भरविले होते तेव्हा धनगरांनी त्या अधिवेशनाला जाहीरात दिली होती, ती क्षत्रीय धनगर अशी होती.

5)मनूस्मृतीच्या तिसऱ्या अध्यायात १६६ व्या श्लोकात धनगर जातीचा उल्लेख आढळतो मनू म्हणतो धनगर म्हशी पाळणारे, दुसऱ्यांदा लग्न केलेल्या बाईचा नवरा व मृतदेह वाहून नेणारे ई. लोकांना टाळले पाहीजे याचा अर्थ धनगर हे हिंदू जात व्यवस्थेचा भाग आहेत.

6)आर.ई.ईन्थाव्हेन यांनी खंड क्र-१ मध्ये धनगर जातीची माहीती दिली आहे. ते म्हणतात दक्षिणेंतील धनगर आणि उत्तर भारतातील धांगड हे दोन्ही समाज एक नाही . इन्थाव्हेन धनगराच्या २३ पोट जातीही सांगतात.

7)आर.व्ही.रसेल - धनगरांना जमात न म्हणता जात म्हणूनच लिहीतात, धनगर ही मेंढपाळ आणि ब्लँकेट विणनाऱ्या लोकांची मराठा जात आहे असे म्हणतात.

8)म.फुले शेतकऱ्यांचा असूड या ग्रंथात म्हणतात की, जे शुध्द शेती करतात ते कुणबी, जे बागायती शेती करतात ते माळी, जे शेती-बागायती करुन शेळी-मेंढी पाळतात ते धनगर. मुळात मराठा, कुणबी, माळी व धनगर ईत्यादी प्राचीनकाळी एकच असावेत असेही म्हणतात.

9)राजर्षी शाहू महाराजांनी ३० डिसेंबर १९२० साली धनगरांतील होळकर आणि मराठयातील घाटगे या दोन कुटूबांत विवाह संबंध जुळवून आणले तसेच मराठा व धनगर यांचे २५ सामुहीक विवाह केल्याची नोंद सत्याग्रही चा मराठा विशेषांक २००० मध्ये आहे. या विवाह संबंधातून मराठा आणि धनगर सामाजिक प्रतिष्ठा स्तरावर समान आहेत.

एकंदरीत ओरॉन, धांगड या जमातीशी धनगर या जातीचा तीळमात्रही संबंध नाही . धनगर ही जात आहे जमात नाही . ते आदिवासींच्या कोणत्याही निकषात बसत नाही. धनगर आदिवासी नाहीत , धनगर जातीच्या नेत्यांची मागणीच असंविधानिक आहे. त्यामुळे राज्यसरकारने कोणत्याही प्रकारची धनगराची शिफारस केंद्र सरकारकडे करु नये. कारण **राज्याच्या अनुसूचीत जमातीच्या यादीत क्र-३६ वर ओरॉन, धांगड किंवा धनगर नाही** अन्यथा महाराष्ट्रात सरकार विरोधात आदिवासींचा संघर्ष मोठ्या प्रमाणात उभा राहील.

Smt. Maya Chintamn Ivnate
राष्ट्रीय अनुसूचित जनजाति आयोग
National Commission for Scheduled Tribes
भारत सरकार / Govt. of India
नई दिल्ली / New Delhi

आपले विनित

1) प्रमोद घोडाम - G.hodam
2) कृष्णा पुसनाके K.B.Pusnake
3) भरत गेडाम
4) बाळकृष्ण गेडाम
5) पी. एस. मसराम
6) शंकर कोरनाके
सुरेश कन्नाके
7) धनके मरापे
8) प्रा. माधव सरकुंडे
9) बंडु मसराम
10) नरेश गेडाम
11) बंडु केळकर
12) सौ. चंद्रभागा मडावी Sau. C. D. Madavi